

قضا زدایی در دادرسی اطفال و نوجوانان
در سیاست نوین کیفری ایران

مؤلف:

مهین مقیمی اینچه برون

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی

سرشناسه

: مقیمی اینچه برون، مهین، ۱۳۶۶

عنوان و نام پدیدآور

: قضا‌دایی در دادرسی اطفال و نوجوانان در سیاست نوین کیفری ایران

مشخصات نشر

: تهران: کتاب آوا، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری

: ۹۵ ص

شابک

: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۳۶۷-۷

وضعیت فهرست‌نویسی

: فیبا

موضوع

: اجرای عدالت کیفری کودکان و نوجوانان - ایران

رده‌بندی کنگره

: ۱۳۹۶ عقی ۷۶/ط ۲ HV۹۰

رده‌بندی دیوید

: ۳۶۴/۳۶

شماره کتابشناسی ملی

: ۴۷۵۹۸۱۲

قضا‌دایی در دادرسی اطفال و نوجوانان در سیاست نوین کیفری ایران

انتشارات کتاب آوا

مؤلف:	مهین مقیمی اینچه برون
ناشر:	کتاب آوا
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۶
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت:	۱۵۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۳۶۷-۷

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن‌بست حقیقت، پلاک ۴ طبقه ۲، واحد ۴

شماره‌های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دوره ۱۵۸ | ۶۶۴۶

book_kazemi@yahoo.com | www.avabook.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام‌شهر، خیابان صیاد شیرازی، روبروی دانشگاه آزاد اسلامی، جنب دانشگاه

تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا چاپ و نشر کاغذی آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از فایل، سی‌دی، افست، ریسوگراف فتوکپی، زیراکس یا وسایل مشابه، به صورت متن کامل یا صفحاتی از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنما، جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است.

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	فصل اول: ماهیت بار حقوقی و تحولات تقنینی
۱۶	مبحث اول: ماهیت
۱۶	گفتار اول: مفهوم تضار: ابی
۱۷	گفتار دوم: مفهوم طفل و نوجوان
۱۷	بند اول: مفهوم لغوی و اصطلاحی طفل، کودک، نوجوان
۱۸	بند دوم: مفهوم طفل و نوجوان از دیدگاه روان شناسی رشد
۱۹	بند سوم: مفهوم طفل و نوجوان از دیدگاه قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
۲۱	گفتار سوم: مفهوم دادرسی
۲۲	مبحث دوم: تاریخچه دادرسی اطفال و نوجوانان و مسئولیت کیفری
۲۳	گفتار اول: تاریخچه دادرسی اطفال و نوجوانان
۲۵	گفتار دوم: تاریخچه مسئولیت اطفال در قوانین کیفری ایران (در گذشته تاکنون)
۲۶	بند اول: مسئولیت کیفری اطفال در قانون مجازات عمومی ۱۳۰۴
۲۹	بند دوم: مسئولیت کیفری اطفال در قانون تشکیل دادگاههای اطفال ۱۳۳۸
۳۱	بند سوم: مسئولیت کیفری اطفال در لایحه ی قانون تشکیل دادگاه های عمومی ۱۳۵۸
	بند چهارم: مسئولیت کیفری اطفال در قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب
۳۲	۱۳۷۸
۳۳	بند پنجم: مسئولیت کیفری اطفال در سایر قوانین جزایی
۳۴	بند ششم: مسئولیت کیفری اطفال در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲

- بند هفتم: مسئولیت کیفری اطفال در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲..... ۳۵
- مبحث سوم: پیشینه و مبنای قضازدایی ۳۵
- گفتار اول: پیشینه قضا زدایی ۳۵
- گفتار دوم: مبنای قضازدایی اطفال و نوجوانان در قوانین کیفری نوین ایران ۳۹
- مبحث چهارم: رابطه ی قضازدایی اطفال و نوجوانان با سایر عناوین مرتبط با تأکید بر قوانین کیفری نوین ایران ۴۲
- گفتار اول: جرم زدایی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۴۲
- بند اول: مفهوم جرم زدایی ۴۳
- بند دوم: رابطه ی قضازدایی با جرم زدایی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۴۵
- الف) جرم زدائی سونی (رسمی) ۴۸
- ب) جرم زدائی سول (واقع) ۴۸
- گفتار دوم: کیفرزدایی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۴۹
- بند اول: مفهوم کیفرزدایی ۴۹
- بند دوم: جلوه های کیفرزدایی در دادرسی اطفال و نوجوانان در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ ۵۰
- بند سوم: رابطه ی قضازدایی با کیفرزدایی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۵۰
- گفتار سوم: عدالت ترمیمی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۵۱
- بند اول: مفهوم عدالت ترمیمی ۵۱
- بند دوم: شاخصه های عدالت ترمیمی با تأکید بر قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ ۵۳
- الف: سیاست جنایی مشارکتی ۵۳
- ب: بزه دیده شناسی ۵۵
- پ: جریان خسارت ۵۶
- بند سوم: رابطه ی قضازدایی با عدالت ترمیمی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۵۷
- گفتار چهارم: نظریه برجسب زنی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۵۹
- بند اول: مفهوم برجسب زنی ۵۹
- بند دوم: رابطه ی قضازدایی با برجسب زنی در دادرسی اطفال و نوجوانان ۶۴

فصل دوم: جلوه های قضازدایی اطفال در قوانین کیفری ایران و سایر کشورها ۶۷

۶۸ مبحث اول: قضازدایی در مراحل مختلف فرایند کیفری

۶۸ گفتار اول: قضازدایی اطفال و نوجوانان در مرحله ی تعقیب

۶۹ گفتار دوم: قضازدایی اطفال و نوجوانان در مرحله ی اثبات جرم

۷۰ گفتار سوم: قضازدایی اطفال و نوجوانان در مرحله ی حکم به مجازات

۷۰ گفتار چهارم: قضازدایی اطفال و نوجوانان در مرحله ی اجرای مجازات

مبحث دوم: سازوکارهای مختلف قضازدایی در حقوق جزای اسلامی با تأکید بر قوانین نوین کیفری

۷۱ ۷۱

۷۱ گفتار اول: میانجی گری

۷۳ گفتار دوم: عفو

۷۵ گفتار سوم: بزه

۷۶ گفتار چهارم: بزه و بزه

۷۷ گفتار پنجم: اصلاح ذات البین

۷۹ مبحث سوم: جایگاه قضازدایی در سایر کشورها

۷۹ گفتار اول: آمریکا

۸۴ گفتار دوم: فرانسه

۸۵ گفتار سوم: آلمان

۸۹ گفتار چهارم: کانادا

منابع ۸۹

۹۱ الف) کتب

۹۳ ب) مقالات، تقریرات و پایان نامه ها

امروزه نظریات بسیاری در رابطه‌ی با قضا‌زدایی اطفال و نوجوانان مطرح گردیده است که از جمله‌ی آنها نظریات مطرح حذف دادرسی اطفال در دادرها است که با شاخصه‌های میانجی‌گری و جبران‌پذیری بزه دیده و... مورد بررسی قرار گرفته است.

با توجه به این موضوع، اطفال و نوجوانان از اقشار آسیب‌پذیر جامعه می‌باشند، توجه به این نکته که چگونه می‌توان بر خصائص آسیب‌های موجود اجتماعی و حمایت‌های ویژه از اطفال و نوجوانان در هنگام رفتارهای نامناسب آنان از آنها حمایت نمود؟ می‌توان راه‌حلی را از طریق مسائل و نظریات جرم‌شناختی بررسی کرد. یکی از این راه‌ها که می‌تواند با عنوان یک نظریه کیفر شناختی مطرح گردد نظریه قضا‌زدایی می‌باشد. به توانسته در کنار نظریات دیگری همچون عدالت ترمیمی، کیفر‌زدایی و... نقش آفرینی نماید، به طوری‌که این مهم در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ و در موادی همچون ۸۸ تا ۹۵ به چشم می‌خورد و مراقبت‌های ویژه و تسلیم به والدین و... از موارد قضا‌زدایی و عدم دخالت پلیس و مراجع قضایی در امر جرایم اطفال و نوجوانان می‌باشد. از جهاتی دیگر نیز با تقنین قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ و در موادی همچون ماده‌ی ۲۸۷ و سایر مواد، قضا‌زدایی به صورت نسبی پذیرفته شده است. با این حال لایحه قضا‌زدایی به طور مستقلی، حدود چهار سال است که در کمیسیون‌های ذریع محاسن مطرح شده است و شاید در آینده نزدیک، پس از تصویب، به منتهی‌الاجرای نیز برسد. بایستی در کنار این موارد به این امر نیز توجه نمود که برای ارتقای قضا‌زدایی از سیستم رسیدگی‌های کیفری اطفال، قضا‌زدایی باعث رشد و باز اجتماعی شدن، عدم انگ زنی یا برچسب خوردن، مراقبت‌های ویژه و... از اطفال و نوجوانان خواهد شد و از جهاتی باعث مورد توجه قرار گرفتن این گروه در میان خانواده و جامعه خواهند بود. با این وجود توجه به قضا‌زدایی چه در مرحله‌ی پیش از دادرسی و چه در دادرسی، از امور بسیار مهم و ضروری می‌باشد که امروزه در حقوق کیفری نوین ایران نیز مورد

توجه قرار گرفته است و بررسی تمام چالش‌ها و رویکردها و تحولات در کنار نظریات مطرح موجود در فضا‌زدایی از اهمیت برخوردار می‌باشد و ما نیز در پژوهش پیش رو بر آنیم با بررسی و تعمق در این نظریه و نهادها و قوانین کیفری به برخی ابهامات در این حوزه پاسخ دهیم از جمله اینکه حقوق کیفری نوین ایران تا چه حدی توانسته با نظریه قضا‌زدایی ارتباط برقرار کند؟ آیا قضا‌زدایی نظریه خوش آیند و مفیدی برای رفتارهای معارض اطفال و نوجوانان می‌باشد؟ چه راهکارهایی در جهت اجرای بهتر قضا‌زدایی در نظام نوین حقوق کیفری ایران پیشنهاد می‌گردد؟ اجرای قضا‌زدایی چه معایب و ریسک‌هایی در مواجهه با رفتار معارض با قانون اطفال و نوجوانان خواهد داشت؟